

درس ۱۰ بانگ جرس

سؤالات امتحانی درس دهم

الف. قلمرو زبانی

۱. معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید:
 الف. دل بر عبور از سدّ خار و خارِه بندیدم.
 ب. از هر کران بانگ رحیل آید به گوشم
 پ. بانگ از جرس برخاست وای من خموشم
 ت. پا در رکاب راهوار خویش دارند
 ث. هامون اگر دریا شود از خون بتازید
 ج. زان جا به جولان تا خط لبنان برانیم
۲. املاي درست واژه‌های را از داخل کمانک انتخاب کنید.
 الف. وادی پر از فرعونیان و (قبتیان / قبطیان) است.
 ب. یعنی کلیم آهنگ جان (سامری / صامری) کرد.
 پ. از هر کران بانگ (رحیل / رهیل) آید به گوشم.
 ت. باید به مزگان رُفت گرد از (تور / طور) سینین.
۳. ابیات زیر از چند جمله ساخته شده‌اند؟
 الف. فرض است فرمان بردن از حکم جلودار
 ب. تکبیر زن، لَبیک گو بنشین به رهوار
 پ. گریه تیغ بارد، گو ببارد، نیست دشوار
 ت. مقصد دیار قدس هم‌پای جلودار
۴. با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ مناسب دهید:
 «فرمان رسید این خانه از دشمن بگیرد
 الف. مفعول‌ها را بیابید.
 ب. یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی در بیت پیدا کنید.
 پ. نهاد را در جمله اول و آخر مشخص کنید.

ب. قلمرو ادبی

۵. در بیت‌های زیر انواع جناس را مشخص کنید:
 الف. وقت است تا برگ سفر بر باره بندیدم
 ب. جانان من برخیز بر جولان برانیم
 پ. باید به مزگان رُفت گرد از طور سینین
۶. کنایه‌ها را در عبارت زیر بیابید و معنای هر یک را بنویسید:
 الف. دریا دلان راه سفر در پیش دارند
 ب. گاه سفر شد، باره بر دامن برانیم.
 پ. وقت است تا برگ سفر بر باره بندیدم.
 ت. آنک امام ما علم بگرفته بر دوش

۷.	تلمیحات را در ابیات زیر مشخص کنید و داستان هر یک را بیان نمایید: الف. فرمان رسید این خانه از دشمن بگیرد ب. یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد اغراق به کار رفته در بیت زیر را توضیح دهید: «فرض است فرمان بردن از حکم جلودار»	تخت و نگین از دست اهریمن بگیرد ای یاوران باید ولی را یآوری کرد گر تیغ بارد گو ببارد نیست دشوار»
۸.		
۹.	معنی و مفهوم بیت‌های زیر را به نثر روان بنویسید: الف. گاه سفر شد باره بر دامن برانیم ب. حکم جلودار است بر هامون بتازید پ. جانان من برخیز و آهنگ سفر کن ت. جانان من برخیز و بشنو بانگ چاووش	تا بوسه گاه وادی ائمن برانیم هامون اگر دریا شود از خون بتازید گر تیغ بارد گو ببارد جان سپر کن آنک امام ما علم بگرفته بر دوش
۱۰.	مقصود عبارات مشخص شده را در هر مورد بنویسید: الف. وادی پر از فرعونیان و قبطیان است ب. یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد پ. جانان من اندوه لبنان کشت ما را ت. در یادلان راه سفر در پیش دارند	موسی جلودار است و نیل اندر میان است. ای یاوران باید ولی را یآوری کرد بشکست داغ دیر یاسین پشت ما را پا در رکاب راهوار خویش دارند
۱۱.	آیا قالب این شعر با محتوای آن همخوانی دارد؟ چرا؟	وز تشنگی‌ات فرات در جوش و خروش دریا نشنیدم که کشد مشک به دوش»
۱۲.	ابیات زیر در توصیف کدام شخصیت است؟ «ای کعبه به داغ ماتمت نیلی پوش جز تو که فرات رَشحه‌ای از یم توست	
۱۳.	منظور از قسمت‌های مشخص شده چیست؟ «ای کعبه به داغ ماتمت نیلی پوش جز تو که فرات رَشحه‌ای از یم توست	وز تشنگی‌ات فرات در جوش و خروش دریا نشنیدم که کشد مشک به دوش»

پاسخ

- ۱ الف. خار: سنگ خارا، سنگ ب. کوچ کردن، سفر کردن
پ. زنگ
ث. دشت
ج. تاخت و تاز
- ۲ الف. قبطیان ب. سامری
پ. رحیل ت. طور
- ۳ الف. ۵ جمله: فرض است / گر تیغ ببارد / گو / ببارد / نیست دشوار
ب. ۴ جمله: تکبیر زن / لیبیک گو / بنشین به رهوار
- ۴ الف. این خانه (را)، تخت و نگین (را)
ب. ترکیب وصفی: این خانه / ترکیب اضافی: دست اهریمن
پ. جمله اول: فرمان (نهاد) رسید / جمله آخر: تخت و نگین از دست اهریمن بگیرد. نهاد: (شما) محذوف به قرینه لفظی
- ۵ الف. باره و خاره / خار و خاره جناس ناهمسان (ناقص)
ب. جولان و جولان ← جناس همسان (تام)
(منطقه‌ای در سوریه) (تاخت و تاز)
پ. رُفت و رُفت ← جناس ناهمسان (ناقص)
- ۶ الف. پا در رکاب داشتن: آماده حرکت شدن
ب. باره راندن: کنایه از رفتن
پ. برگ سفر بستن: آماده رفتن
ت. علم به دوش گرفتن: آماده شدن برای نبرد
- ۷ الف. تلمیح دارد به داستان حضرت سلیمان (ع) و ربوده شدن انگشتری‌اش توسط اهریمن.
ب. تلمیح دارد به داستان حضرت موسی (ع) و قصه گوساله سامری
- ۸ در مصرع دوم: تیغ ببارد نشان از شدت مشکلات و موانع بر سر راه رسیدن به آزادی.
- ۹ الف. وقت سفر شده است آماده حرکت باید باشیم و تا وادی ائمن باید برویم.
[وادی ائمن: صحرائی که در آن به حضرت موسی وحی رسید، مکان مقدس، اینجا سرزمین قدس]
ب. فرمان رهبر است که بر دشت بتازید حتی اگر دشت دریایی از خون بشود.